

Hanne-Vibeke Holst

Egy boldog asszony

Szerencsére könnyen átjutok a felszereléssel a vámon, és miután bóbiskoltam kicsit a repülőn, a szállodába vezető taxizás már gyerekjáték. Szeretek megérkezni, magam mögött hagyni a múltat és bizalommal meghódítani az újat. Az adrenalin hatására bizsergést érzek a bőröm alatt. Figyelmem megsokszorozódik, elmém kitisztul, amint feszülten összpontosítok a megbízásra – a rám váró feladat megoldására. Miután bejelentkeztünk a margitszigeti patinás Grand Hotel Ramadába a Duna közepén, jókedvűen javasolom, hogy éppen csak nézzünk be a szobáinkba, és utána újra találkozzunk. Még bőven van időnk a délutáni megbeszélésig Peter Lucasszal az alapítvány helyi irodájában, de szükségünk van a klasszikus városmontázsra, és miért ne indulnánk azonnal Budapest lelkének felderítésére. Az idő szép, és sosem tudhatjuk, mi vár ránk később.

Sajnos sem a fotós, sem a hangmérnök nem osztja lelkesedésemet. Ellenkezőleg, bosszúsán megállapítom, hogy nyilvánvalóan olyan sokáig dolgoztak a stúdióban, hogy őket is megfertőzte az intézmény légköre, mely járványként terjedt a betonfalakon keresztül is, és megölt minden útjába kerülő ambíciót és lelkesedést. Nagy ár ez az állandó munkáért, napidíjért és nyugdíjárulékért, de most mégsem együttérzéssel gondolok a szerencsétlen áldozatokra, hanem fel vagyok háborodva. Már maga a gondolat is eretnekségnek számít, de Paul talán nem téved, amikor korábbi munkahelyéről lakonikusan azt mondja, hogy ha ő lenne a főnök, minden munkatársat elbocsátana. Egy alkalommal a Weekendavisen hasábjain „a neutronbomba-modell” kifejezést használta; ezek a provokációk nemcsak a dán médiavilág fenegyerekévé teszik, de segítségükkel jó néhány hölgyet is meghódított. Köztük engem is, bár valószínűleg fogalma sincs róla, hogy rendszeresen szívemhez és szívemből szól.

A hangmérnök, mielőtt bármihez kezdünk, mindenképpen kávézni akar, és mivel „hulafaradt”, feltétlenül szüksége van egy délutáni szunyókálásra is. Csak egy rövidkére.

– Figyelj – kezdem. – Most kiválóak a fényviszonyok, és ötkor Lucsnál kell lennünk, ráadásul...

– És egész este dolgozunk, nemde? – szakít félbe a fotós. – Mi lenne, ha egy kicsit lazítanánk, amíg megtehetjük? Rengeteg időnk van pár képet csinálni, ha egyáltalán ez izgat.

Nem. Sokkal inkább az, hogy szívvel-lélekkel tegyük a dolgunkat. Hogy a kíváncsiság hajtson minket, ne csak rutinból dolgozzunk, hogy akarjunk valamit, a fenébe is!

– Tulajdonképpen miért is vagyunk itt? – kérdezi a hangmérnök, miközben kételkedve figyel a londonert, amint csomagjainkat felpakolja egy kocsira. – Szóval, ki ez a fickó?

Visszafogom magam, nehogy tettelegességre vetemedjek, közben halk imát mormolok, hogy még fiatalon támadja meg a tinnitus.

– Amint már a repülőgépen is említettem – felelem nyersen –, Peter Lucas magyar származású amerikai dollármilliárdos, egyike a politikai élet leghatalmasabb és legbefo-

lyásosabb mecénásainak a világon. A nyolcvanas évek elejétől „Demokratikus Nyíltság Alapítvány” nevű szervezetén keresztül több milliárd koronát pumpált Kelet- és Közép-Európa demokratizálásába. Támogatta a „Charta 77”-et az 1980-as években és a lengyel Szolidaritás mozgalmat, később határozottan fellépett a szovjet utódállamokban és a Balkánon is, ahol egyedül harcolt azért, hogy Macedónia ne váljon a polgárháború áldozatává. Magyarországon az oktatást és az alternatív kulturális csoportokat segítette.

A hangmérnök már nem figyelt. A fotóssal együtt megbűvölve bámulták a szálloda egyik üzletembernek látszó vendégét, aki éppen mobiltelefonján beszélt.

– Öregem – tört ki lenyűgözve. – GSM! Szóval kezdenek fehér emberré válni!

Ha a civilizáció mértékegysége egy kiépített telefonhálózat, akkor ez a társadalom hamarosan szemmel láthatóan elér pompás, magasan fejlett szintünkre. Ahogy a többi egykori kommunista fővárosban, az utcákon itt is tömegével láthatjuk a BMW-ket, Mercedeseket, az Volvókat, a jólöltözött nőket és az amerikai gyorséttermeket; hozzám hasonlóan gondolkodásúakra bukkanva, valószínűleg hangos sírásra fakadnak emiatt. Ennyi fájdalom, szenvedés és ellenállás, csak azért, hogy beleharaphassanak egy Big Macbe! Az Osztrák–Magyar Monarchia híres műveltsége, a rendszerkritikusok bátorsága és az értelmiségiek tiszta kapcsolata a művészethez és a létezéshez hamarosan végérvényesen eltűnik az úgazdagok nagyravágyásában. Mely folyamatosan annak elérésére úzi-hajtja az embereket, amit nálunk láttak. Hatalmas fehér zászlókkal kellene rohangálnunk és óva inteni őket, hogy ne tegyék! Hiszen mindez csak fény és csillogás! Teljesen értéktelen!

De hogyan magyarazzuk el egy éhes, orrát a cukrászda ablakához nyomó gyereknek, hogy az ott bent nem más, mint pusztá kalória? Hogy nem érdemes beleharapni, hogy inkább maradjon a káposztánál és a krumplinál! És hogyan magyarazzuk el egy főállású dán tv-stábnak, hogy minden egyes valamirevaló taxisofőr megpróbálja átverni gazdag nyugati ügyfelét, csak hogy részt vehessen az aranyborjú körüli táncban? Bár elvből gyűlölöm, ha becsapnak, mégis hagyom, hogy a fickó csillagászati összeget követeljen azért, hogy a szállodából bevigyen minket Pestre, a legendás Gerbaud cukrászdába, ahol még mindig Sacher-tortát szolgálnak fel, mint Bécsben.

– Baromira átvágot! – jegyzi meg a fotós, aki sok mindent átélt már.

– Talán te fizetsz? – kérdezem és összehajtogatom a számlát.

– Skärup dühös? – kérdezi és felveszi a kamerát. Igyekszem lefegyverzően mosolyogni.

Már hogy a fenébe ne lennének dühös! Hiszen rég neki kellett volna látnunk, de mit használ, ha az ember maga ellen fordítja a csapatát. Ha mégis, akkor akár el is felejtheti csodás terveit. Akkor pont azt kapja, amit akar, se többet, se kevesebbet. Ami nincs éppen ösztönző hatással az alkotóerőre. Vagyis engedek, és engedélyezek egy félórás alvást a hangmérnöknek, a fotós pedig megkapja a kávéját. Most már nekem is szükségem van egy koffeinbombára, így benne vagyok egy cappuccinóban, és hagyom magam rábeszélni egy krémes süteményre is a pultbeli választékból. A kávéház hangulatából árad a régimódi műveltség, a felszolgálók idősödő anyatigrisek, dauerolt hajjal és kikeményített kötényben, a vendégek pedig vagy turisták vagy a helyi burzsoázia képviselői, akik éppen megsétáltatják a kora őszi divatot.

Lazítok, szórakozottan hallgatom a kollégák beszélgetését, közben cigarettázom és megbámulok egy férfit, aki egyedül ül asztalánál, figyelmét teljesen leköti az International Herald Tribune, miközben villáját egy hatalmas cukrászsüteménybe szúrja, és a kis falatotkat élvezettel fogyasztja. Ez a kifinomultság éles ellentétben áll azzal a nyersséggel, amit egyébként sugároz – sötét, jellegzetes magyar arc, fekete farmer, kopott bőrdzseki, mely nagyjából olyan színű, mint a kávékrém a süteményben. Borostás, a haját is le kellene nyírni, de túl öreg és magának való ahhoz, hogy a nyers stílust csak a show kedvéért öltse fel.

A pincérnők egyébként barátságosak velem, szinte túl kedvesek, amikor felváltva újratöltik a csészéjét. Észreveszem, hogy magyarul szólítják meg, ilyenkor felnéz, majd valamit választ, mire mosolyogva fordulnak el az asztaltól. Szóval biztosan nem valami szakadt alak, aki egy ilyen előkelő helyen nemkívánatos személynek számít. Ismerik és szemmel láthatóan kedvelik. Olyan, mintha a frontról tért volna meg – hiszen innen nem messze frontok húzódnak –, és a hazatért katonáról szóló elméletemet csak megerősíti, hogy pajkos mosollyal még egy krémes süteményt rendel. Nyilvánvalóan tréfál, én pedig önkéntelenül együtt mosolygok a pincérnővel, ami talán nem kerüli el a figyelmét, hiszen hirtelen felém fordul, mire sietve elkapom a tekintetemet és leverem a hamut a cigarettámról.

És ekkor váratlanul történik valami. Ijedt női sikoly, egy felboruló szék robaja, a porcelán tompa csörömpölése a padlón, egy férfi parancskiáltása és egy másik hangos üvöltése. Még fel sem fogjuk, mi történt, és már vége is. A harcpróbált férfi lovaglólásban térdel egy fiatalabb veséjében, miközben pisztolyt szegez nyaki verőérének. Mellettük egy Guccitáska hever.

– It's mine! – hallatszik egy felháborodott nő hisztérikus sívítása, amint meg akarja szerezni a táskát, de a harcedzett úriember megfontoltan és röviden leállítja.

– Relax! Everything is going to be alright!

A nő engedelmeskedik, az egész helyiségre várakozásteljes csend borul. Ezt töri meg hamisítatlan dán hangmérnököm.

– Öcsém – csúszik ki a száján elismerően. – Tiszta James Bond!

A férfi a frontról vet rá egy pillantást a vállá fölé. Már éppen bocsánatot akarok kérni, amikor észreveszem a szeme sarkában bujkáló mosolyt.

Amint a fiatalokból álló kórus a rendezvény zárásaként elénekelte a régi magyar csúfólódó utolsó versszakát, elindulok a hallba. Nincs más választásom, össze kell szednem a csapatomat; ők is ki akarnak jutni a teremből, minél messzebb a számukra oly érthetetlen történetből.

– Szerintetek is túl száraz volt a levegő odabent? – érdeklődik a hangmérnök, és a büfében álló üvegek és poharak felé kacsint.

– Olyan a torkom, mint a faxe-i mészbánya! – helyesel a fotós, és már el is indul sörért. – Ugye van nálad pénz? – néz rám, ezzel is jelezve, hogy a lapnak kellene állnia a számlát.

– Oké. De akkor egy kicsit alaposabban körülnézhetnél. Még nincsenek képbevéágásaink és hangulatfelvételeink...

Akkorát csap a pultra, hogy a poharak csak úgy csörömpölnek.

– Ne is reménykedj! Már most négy teli tekercsünk van! Mi a francnak hiszik a riporterek, hogy a *Háború és békét* kell újraforgatniuk!

– Időnként igazuk van!

Egyszerre fordulunk meg. Akkor sem lepódtünk volna kevésbé meg, ha egy csimpánz kezd el énekelni. Miklós tud dánul!

– Miklós! – mutatkozik be. – Kővári Miklós! A dán TV-től vannak, ugye?

– Kővári Miklós – ismétli meg a fotós, miközben kezét fog velem. – Csak nem az a bizonyos Kővári Miklós?

– Ki más? – nevet Miklós, én pedig bambán bámulom, ahogy kollégám a viszontlátás örömeivel borul a nyakába.

– A francba, Miklós, tényleg te *vagy!* Még nem lőtték szét a mogyoróidat?

– Tudok vigyázni magamra. És te, Svenne? Megkaptad az aranyórát hosszú, hűséges szolgálataidért?

A fotós harsány nevetésben tör ki.

– Hát emlékszel rám?
– 1970 nyara, *Az új Társadalom* Frøstrupban.
– Say no more! Röhög a fotós, és a hangmérnök is vihog.
– Hogy is hívták? – érdeklődik.
– Hogy hívták *őket!* – javítja ki a fotós. – Nem mindegy? Make love – not war! Nincs igazam, Miklós? – folytatja, élvezettel időzve a dicső múltnál, miközben Miklós hozzám fordul. Kezét udvariasan üdvözlésre nyújtja.
– Bocsánat – mondja komolyan –, mi nem ismerjük egymást.
– *Még nem. Mi még nem ismerjük egymást!* – visszhangzik bennem, miközben kezem rázódik vele, néhányszor le és fel, és még éppen van levegőm, hogy megmondjam a nevem.
– Therese Skårup.
– Therese Skårup – ismétli elgondolkodva, mintha valami aranykulcsot rejtene a név.
– Therese Skårup, ne haragudjon, hogy elloptam a képet a fogadás alatt. – Hogyan tehetném jóvá?

Szinte akcentus nélkül beszél dánul, nyelvtanilag helyesen. Csak kicsit régies, tapogatózó mondatfűzése árulja el, hogy nem született dán koppenhágai irányítószámmal. És a megjelenése, természetesen. Közéről még sötétebb és idősebb, mint először gondoltam. Arca markáns, majdnem beesett, orrtövéből az állvonalig két függőleges barázda töri meg. Halántéka kopaszodik, hátrasímitott haját hamuszínű foltok tarkítják. A vízszintes ráncok beleégtek magas homlokába, mélyen ülő szeme alatt kékes árnyék. Ezek a szemek pont olyan feketék, mint apámé. Megköszörülöm a torkom és összeszedem magam. Pontosan tudom, hogyan tehetné jóvá, és amint a fotós a pult felé fordul, hogy felemelje sörös poharát, azzal a gátlástalan céltudatossággal felelek, melynek lehetetlen ellenállni.

– Adja kölcsön a felvételét!
Kockázatos kérés, de megérti és bólint.
– Tényleg! Miért ne! Utánam jönne öt perc múlva? Valamit el kell intézennem.
Bólintok, Miklós pedig eltűnik az időközben zsúfolásig megtelt hallban, ahol a közönység a termet elhagyva összegyűlt.
– Figyelmeztettek – int a fotós barátságosan és megkínál egy teli pohár csapolt sörrrel –, Miklós mindig is szívtipró volt! Háborús tudósító és igazi magányos motoros!
Pár gyors korttyal apatikusan kiürítem a poharam. A fejem zsong a kérdésektől, melyeket képtelen vagyok megfogalmazni.
– Micsoda olthatatlan szomjúság! – tör ki a hangmérnök elismerően.
– Faxe-i mészbánya – felelem. Ekkor újra megjelenik Miklós. Távolról felé bólintok.
– Ugye hazataláltak!
– Halló! – tiltakoznak a hátam mögött, és már látom, ahogy záporoznak felém Big Mama és a szakszervezeti bizalmi ütlegei, de teszek rá, átfurakszom a tömegen és érzem, ahogy az idegen vállak összezáródnak mögöttem.

A sár csomókban lóg a Landcruiser sárvédőjén, az autó olyan poros és sáros, hogy nem tudom megállni, hogy megkérdezzem, a Párizs–Dakarra edz-e.

– Sajnos nem maradt időm lemosni – mosolyog és udvariasan kinyitja az ajtót.
– Hmmm... – nézek kérdően az ülésre, melyen szanaszét nyitott térképek hevernek néhány üres kólásdoboz, egy félig elfogyasztott csokoládé, egy zseblámpa és egy halom CD társaságában.

Nevet, önkéntelenül és kisfiúsan, miközben magához söpri az egész kupacot.
– Elnézést. Éppen most értem haza egy megbízásról.
Kóvári Miklós, a magányos motoros örült tempóban száguld át Budapesten a magyar állami televízió, az MTV épületéhez, ahol átmásolhatja nekem a kazettát. A kissé kockáza-

tos út alatt, miközben többször is átrobogunk a piroson, sajnos, csak néhány életrajzi adatot sikerül kihúznom belőle. Tényleg magyar, de szülei az '56-os forradalom után Dániába menekültek. Sajnos már egyikük sem él. Autóbalesetben veszítették életüket a helsingöri autópályán 1973-ban. Ezt követően Miklós elhagyta Dániát.

– Nyugodtan mondhatod, hogy kivándoroltam. Csak akkor még nem tudtam. Mármint azt, hogy sosem térek vissza.

– Kinek dolgozik? – kérdem és kitámasztom magam, amikor hirtelen fékez egy csikorgó villamos miatt.

– Anybody. Mindig a magam ura voltam. Szabadúszó.

A cigányvajda tehát nem kastélyban lakik. Klánjával rozzant házban él a város szélén, nem éppen fényűző környéken, amennyire meg tudjuk ítélni, miközben leparkolunk a kapu előtt. Amikor a klán egyik ifjú tagja a vajda lányának nyomatékos kérésére kedvetlenül kinyitja a kaput, olyan látvány tárul elénk, hogy a fotós szájában összeszalad a nyál, nekem pedig az izgalomtól bizseregni kezd a tenyerem. A Hercegnő szemmel láthatóan pöröl az ajtónállóval, néhány asszony is – feltehetőleg sógornők – csatlakozik az acsarkodó párosához; Miklós és Tamás már forgat is. Johnnyval váltunk néhány pillantást – szöveg nélkül is megértjük, hogy itt különböző csoportok rivalizálnak egymással, és a vajda lányának ugyan van hatalma, de nem tisztelik. Nem örülnek a látogatásnak, erre az asszonyok rikácsolása is felhívja Miklós figyelmét, na meg a férfiak tiltakozó kézmozdulata a kamera felé. De ő úgy tesz, mint egy süketnéma, és tovább filmez. Csak akkor hajlandó megérteni a finom utalást és barátságos mosollyal leengedni a kamerát, amikor egészen közel mennek hozzá, és tenyerükkel tüntetően eltakarják a lensét.

– Okay! I understand! No more camera!

De már mindent felvett – a perlekedő asszonyokat, a csaholó korcsot, a roncstelepre való világoskék Cadillacet, a fel-alá szaladgáló szopós malacokat, a kapirgáló tyúkokat és egy kopott ajtóra kiterített disznótetemből lakmározó légyrajt. A por és a föld szürkés fátyla alatt mindenütt szemét és felfordulás. Nem éppen királyi előkelőségre vall, ellenkezőleg, de ezzel ők is tisztában vannak. Már megint egy nyugati tv-stáb akarja nevétségessé tenni őket. Vagy már megint beleestem saját előítéleteim csapdájába? Ahogy a hódítók nevétségessé teszik a bennszülötteket, mondván *matracon alusznak; hát nincs ágyuk?*

A vajda lánya büszkén vezet körbe a trónteremben.

– Very nice! – bölintok udvariasan, amikor belépünk a régi ebédlőre emlékeztető sötét helyiségbe. Minden tisztelem ellenére van valami rosszul értelmezett hanyagság a ferde szögekben és az eltolt szintekben, a berendezés pedig még jobban kiemeli a házilag eszkábált bódéstílust. Hajlított lábú, aranyozott stílbútorok, egy bárpultszerű alkalmatosság, egy szófára hasonlító valami, hatalmas televízió, kisebb lámpák, csillárok, és bármilyen hihetetlen, két magas támlájú trónszék egymás mellett.

– Nocsak – mormolja Miklós, és miközben előveszi a fénymérőt, alig észrevehetően felhúzza az egyik szemöldökét; teljes erőmből ajkamba harapok, nehogy a mozdulat láttán kitörjön belőlem a visszafojtott nevetés. Egy röhögőgörcs nemcsak kellemetlen, de egyenesen felségsértés lenne. A cigányvajda audienciája hatalmas megtiszteltetés, amit a Hercegnő úgy ad tudunkra, hogy suttogóra fogja, miközben áhítattal várjuk a vajda megjelenését.

– Nehogy a *cigány* szót használd! – int Jonny diszkréten, miközben Tomas rám csípteti a mikrofont. A figyelmeztetést fejbólintással nyugtázom. Roma, memorizálom. Romák.

Negyedórás várakozás után végre bevonul az önelégült vajda, megjelenése már-már hatásos: mintha valódi királyi fenség masírozna itt hermelinpalástjában, fején koronával,

kezében joggal, oldalán a királynéval, az udvartartás kíséretében. De egyetlen csettintésre zömök, köpcös férfivá változik szürke öltönyben, ingben és nyakkendőben, szájában csak úgy villognak az aranyfogak. Teljesen elnyomja a jellegtelen királynőt, aki olyan gyorsan eltűnik, hogy semmilyen benyomást nem hagy maga után. Viszont otthagy egy skatulyát, melyet a Hercegnő segít kinyitni. És tényleg előkerül a *királyi korona!*

– Oh my God! – csúszik ki a számon, de szerencsére a vajda hangos elismerésként fogja fel. Tulajdonképpen az is volt. Még senkit sem láttam ilyen gátlástalanul pózolni.

Miklós és Tomas közben nekilátnak. A Hercegnő mögöttem áll, ő a tolmács. Persze szívesebben választotta volna az üres trónszéket, melyről a vajda felesége lemondott.

– Is it heavy? – kérdezem, amikor fejére teszi a koronát.

A kérdés jó, szemmel láthatóan szívesen válaszol rá. Igen, nagyon nehéz. Úgy öt kiló. Tiszta arany, igazgyöngyökkel és ékkövekkel kirakva. A vajdát nemrég a romakonvent választotta a világ összes cigányának fejedelmévé, de a koronát saját családja fizette. Persze arra számítanak, hogy a nemzetség következő generációi fogják örökölni. A vajda szeretné, ha ékével a fején filmeznénk, tehát arra kér, hogy fogjuk rövidre, egyébként megfájdul tőle a feje.

Megértően bólintok. Természetesen. Pályafutásom alatt ez a legfurcsább kívánság, de why not?

– Legfeljebb egy negyedóra! – mondja a Hercegnő, csak úgy önkényesen, mert nem szeretné elrontani a papa kedvét.

Nem mondhatnám, hogy a vajda éppen szórakoztató – beszéde egyhangú, mintha litániát mormolna, arca merev és kifejezéstelen. Aranyfogai csak időnként villannak ki, az interjú alatt egyszer sem élénkül úgy fel, mint a korona bemutatásakor.

A napirendi pontok hivatalosak: kitérünk arra, milyen szerepet játszik mint a romák szóvivője vagy államfője, megkérdezem, hogyan képzei el népe jövőjét, és beszélünk arról is, hogy a romák számára háborús kártérítést követel Németországtól, illetve arról, hogy legalább a lopott arany egy részét szolgáltassák vissza.

– A nációk 35 000 román romát irtottak ki. De erről mindenki hallgat. Nagyvonalúan megfeledeztek róla. De itt az ideje, hogy emlékeztessünk rá, és legalább anyagilag kárpótoljanak minket. Hiszen minden téren rászorulunk. Szegények vagyunk, képzetlenek és nincs munkánk.

Aztán úgy beszél, mint egy pártprogramot megszellőztető politikus – iskolákat, kulturális központokat és átképzési lehetőségeket szeretne. Ravaszul megelőzi a *kérdésemet*.

– Tisztában vagyok vele, hogy rossz hírünk van. Minden családban van fekete bárány. De ameddig ilyen nyomorúságos körülmények között élünk, nem ítélni el az embereket azért, hogy a maguk módján próbálnak boldogulni. Mi magunk is próbálkozunk a neveléssel, és saját sorainkban igazságot is szolgáltatunk, talán éppen e téren érünk el leginkább sikereket.

Szemét egy nemtörődöm rajzfilfigurához hasonlóan félig lehunyja; rettenetesen unatkozik, de az is lehet, hogy mindez csak trükk, magabiztosságával csak a riportert akarja elaltatni.

– *Milyen érzés Közép-Európa bűnbakjának lenni?*

A Hercegnő habozik a fordítással, nem csodálkoznék, ha cenzúrázná a kérdést. A válasz mindenesetre meglehetősen semmitmondó.

– Kiváló kapcsolat fűz minket a román néphez. Igaz előfordulnak incidensek, de ez mindenhol meggesik.

– *Apropó, említette a romák módszeres kiirtását a második világháború idején, nem fél, hogy a történelem megismétlődik? Ha nem is a szó szoros értelmében, de oly módon, hogy egyre keményebb asszimilációs követelményekkel kel szembeülnie?*

A cigányvajda nem ostoba. Egyáltalán nem. De nem is értelmiségi rendszerkritikus, aki nyíltan és őszintén demokratikus megvitatásra bocsátja véleményét. A vajda politikus, diplomata. Tehát a válasz is diplomatikus, enyhén fenyegető felhanggal.

– Nem hinném.

– *Mit jelent önnek a Lucas úr alapítványától kapott adomány?*

– Hihetetlenül sokat. Ezzel a pénzzel belevághatunk a kultúrközpont létrehozásába, és olyan képzésben részesíthetjük a fiatal férfiakat, amelyről különben nem is álmodhatnánk. Ezáltal elismernek minket mint népcsoportot – már nemcsak úgy tekintenek ránk, mint egy csapat zsebtolvajra, koldusra vagy éppen szőnyegkereskedőre.

Bólintok. Ezután már nem tudom türtőztetni magam.

– *Hogyan vélekedik a roma nők jövőbeli szerepéről? Úgy értem, arról is gondoskodik, hogy ők megfelelő oktatásban részesüljenek?*

A Hercegnő félbeszakít.

– Nem értem a kérdést – mondja.

– Csak fordítsa le!

Roszszállóan sóhajt a fülembé, de azért valamilyen kérdést megfogalmaz.

– Mi büszkéek vagyunk a hagyományainkra – feleli a vajda, miközben szemérmetlenül tanulmányozza aranyóráját. – A roma asszony az otthon középpontja. Az ő helye ott van. Ő a roma kultúra fennmaradásának záloga.

Most először néz rám egyenesen, szeme villámokat szór.

– Ősi népünk büszke hagyományaira. Nem akarunk olyanok lenni, mint ön.

Fogalmam sincs, hogyan tovább. Vajon mindannyian jóstehetséggel rendelkeznek? Talán ezért tartunk tőlük? Egyszerűen *lát*nak.

– Thank you very much! – köszön el a Hercegnő és felemelkedik, hogy segítsen a vajdának megszabadulni fejdíszétől. Ennyi volt. A kihallgatásnak vége. Nekem sincs kedvem tovább maradni.

Soós Anita fordítása

En lykkelig kvinde 1998. s. 90–107, 323–327./ *Egy boldog asszony* regény 1998.

Gyldendal København

Hanne-Vibeke Holst írócsaládba született 1959-ben. Az észak-jütlandi Løkkenben nevelkedett, és 21 évesen a *Hejsa Majsja* (*Szevasz Majsja*) című regénnyel debütált. Újságírást tanult, és egy ideig a Berlingske Tidende, valamint a Søndags B. T. című lapoknál dolgozott. 1987 óta szabadúszóként keresi kenyerét.

Műveiben jó érzékkel ábrázolja a modern nő életét, vívódásait és útkeresését, a család és a karrier közötti egyensúly megteremtésére irányuló törekvéseit. Az 1990-es években jelent meg regénytrilógiája Thereséről, az ambiciózus riporternőről, melyet több nyelvre is lefordítottak. Az *Egy boldog asszony* című regényt 1998-ban adták ki a trilógia befejező részeként.

Az írónőnek 2003-ban odaítélték a Søren Gyldendal Díjat.